

ni. Čím viac nás však protagonisti vtahujú do skladania tejto mozaiky, optika sa nebadane mení, nadobúda dimenzie kru-tého paradoxu, balansujúceho na hrane cynizmu – a odrazu máme pred sebou celistvý a mnohorozmerný obraz životnej absurdity.

Podstaty ich komiky akoby sa čas ani jeho peripetie nedotkli. Možno sú o čosi menej hraví, možno idú priamejšie k podstate, tragické tóny už umne nehalia pod gejíry duchaplnosti, dovoľia, aby z nich aspoň kúsok prečnieval spod múdrej irónie; na ich šašovskej maske má už dávno miesto slza. No stále sú to tí istí bravúrne a neprekonateľní majstri v hre so slovom a jeho významami, prípadne s jeho bezobsažnosťou.

Lasica, ktorý až po hranicu dokonalosti doviedol anglickú lakonickosť a flegmatický cynizmus mefistovského intelektuála, ostáva pod touto fasádou však i naďalej smutným klaunom dvojice. Jeho Optimista je **smutný** celým svojim vnútorným uspošobením, kým Satinského Pesimista je **nešťastný** – z rán, ktoré na neho dopadajú zvonku. Pieseň Pokus o útek, zadierajúca v Lasicovom sugestívnom civilnom podaní pod kožu, je akýmsi kondenzovaným životopisom priemerného moderného človeka, plným bezvýchodnosti, stroskotaných plánov i predsavzatí a definitívnej rezignácie.

Jeho programovo plebejský náprotivok v Satinskom vekom prekvapivo dozrel až do polôh, kde tragikomédia prechádza do tragédie, ktorej však, ako to už v živote býva, nechýbajú ani mimovoľné komické črty. Dvojediní autori a interpreti sa síce z Pesimistu smejú, no je to smiech, v ktorom zreteľne cítime trpkosť a nepriznaný súcit.

Zodpovedný redaktor: Elena Matulayová

Zvuková réžia: Jozef Krajčovič

Technická spolupráca: Ing. Ján Machút, Martin Jurík

Záznam z verejnej nahrávky v Štúdiu S, Bratislava jún 1989.

Photo © : Tibor Huszár

Design © : Miroslav Brocko, Jan Meisner

OPUS, š. p., Mlynské nivy 73, Bratislava – ČSSR

Exported by Slovart, Bratislava

Printed by Grafobal, Skalica

Made in Czechoslovakia

© 1990 OPUS

Účinkujú:

Optimista: Milan Lasica, zasl. um.

Pesimista: Július Satinský, zasl. um.

Klavirista: Jaroslav Filip

Hudba: Jaroslav Filip

Réžia: Juraj Nvota

Smútok z radosti

Deň radosti /1986/ je pre Lasicu a Satinského príležitosť, aby sa vrátili k prameňom svojho talentu. Opäť tu dobrovoľne podstupujú najťažšiu majstrovskú skúšku a celý iskrivý koncert hrajú na jedinej strune, do prasknutia napätej medzi detsky bezstarostnou schopnosťou pohrávať sa so slovami, pojmami a situáciami a medzi pochmúrnymi hĺbkami ľudskej existencie. Pod ich dotyk sa znovu naplno rozozvučala – navyše v skladbe, ktorá uceleným dramatickým tvarom predstavuje jeden z vrcholov ich doterajšieho úsilia. Nie ako dynamicky vypätý dejový oblúk; pri rozvinutí konfliktu vystačia s jemne gradovanou hrou s časovými rovinami a rekonštrukciou príbehu i jeho analýzou. V úzadí sa črtajúca dráma sklamanej dobrej vôle a čistého srdca sa v prvom pláne skladá z drobností a banalít každodenného života, miestami priam zo zdanelo „komunálnych“ postrehov o šéfoch, nedostatkoch v obchode, o snoboch medzi nami, z trápnych situácií a nedorozumení. Čím viac nás však protagonisti vťahujú do skladania tejto mozaiky, optika sa nebadane mení, nadobúda dimenzie kruťného paradoxu, balansujúceho na hrane cynizmu – a odrazu máme pred sebou celistvý a mnohorozmerný obraz životnej absurdity.

Podstaty ich komiky akoby sa čas ani jeho peripetie nedotkli. Možno sú o čosi menej hraví, možno idú priamejšie k podstate, tragické tóny už umne nehavia pod gejíry duchaplnosti, dovoľia, aby z nich aspoň kúsok prečnieval spod múdrej irónie; na ich šašovskej maske má už dávno miesto slza. No stále sú to tí istí bravúrne a neprekonateľní majstri v hre so slovom a jeho významami, prípadne s jeho bezobsažnosťou.

Lasica, ktorý až po hranicu dokonalosti doviedol anglickú lakonickosť a flegmatický cynizmus mefistovského intelektuála, ostáva pod touto fasádou však i naďalej smutným klaunom dvojice. Jeho Optimista je **smutný** celým svojim vnútorným uspošobením, kým Satinského Pesimista je **nešťastný** – z rán, ktoré na neho dopadajú zvonku. Pieseň Pokus o útek, zadierajúca v Lasicovom sugestívnom civilnom podaní pod kožu, je akýmsi kondenzovaným životopisom priemerného moderného človeka, plným bezvýhodnosti, stroškotných plánov i predsavzatí a definitívnej rezignácie.

Jeho programovo plebejský náprotivok v Satinskom vekom prekvapivo dozrel až do polôh, kde tragikomédia prechádza do tragédie, ktorej však, ako to už v živote býva, nechýbajú ani mimovoľné komické črty. Dvojediní autori a interpreti sa síce z Pesimistu smejú, no je to smiech, v ktorom zreteľne cítime trpkosť a nepriznaný súcit.

/A pretože vieme, že traja mušketieri boli vlastne štyria, neprekvapí nás ani to, že túto dvojicu okrem Optimistu a Pesimistu tvorí aj Klavirista. **Jaroslav Filip** je rovnocenným spoluhráčom Lasicu a Satinského nielen ako skladateľ a hudobník, ale predovšetkým ako partner s príbuznou poetikou a názormi na humor./

Deň radosti je veľkou príležitosťou predovšetkým pre „inovovaného“ Satinského Pesimistu. S chuťou ju aj využíva. Ani čo by si tu obaja protagonisti tak trochu vymenili úlohy. Zvyčajne nervnejší Lasicov intelektuál je oveľa istejší, kým Satinského tradičný „človek z ulice“ sa odrazu zmieta v pochybnostiach a komplexoch. Keď zúfalý Pesimista cedí do ukradnutého ampliónu „Vylezte z dier, pandravy!“ na ľudí, ktorých má tak rád, že im obetavo pripravil deň ničím neskalenej radosti /len si pritom, žiaľ, neuvedomil, že majú plné zuby toho, aby sa organizovane a na povel radovali/, je to výkrik zranenej duše, vydierajúci sa z hĺbín ohrdenej lásky a sklamaní. Výkrik idealistického rojka, ktorému sa zrútilo všetko, v čo veril a o čo sa usiloval. Vo svojej komike prerastá do jednoznačne tragického gesta.

Humor tejto hry mrazí, bezohľadne zostupuje na dno utajených priepastí neistoty a bôľu. Nevysmieva sa mu, iba precízne diagnostikuje jeho ohniská. Práve preto pôsobí jeho nesentimentálny humanizmus tak očistne. Ako horký liek poznania.

Kornel Földvári

Zodpovedný redaktor: Elena Matulayová

Zvuková réžia: Jozef Krajčovič

Technická spolupráca: Ing. Ján Machút, Martin Jurík

Záznam z verejnej nahrávky v Štúdiu S, Bratislava jún 1989.

Photo © : Tibor Huszár

Design © : Miroslav Brocko, Jan Meisner

OPUS, š. p., Mlynské nivy 73, Bratislava – ČSSR

Exported by Slovart, Bratislava

Printed by Grafobal, Skalica

Made in Czechoslovakia

© 1990 OPUS